

اعطای جایزه دکتر مهدی بهزاد

هیأت امنای جایزه بهزاد و شورای اجرایی انجمن ریاضی ایران مفتخرند که اولین جایزه مدیریت برتر ریاضی را به استاد ارجمند و پیشکسوت پیشکسوتان ریاضی ایران استاد دکتر منوچهر وصال تقدیم می‌کنند. ایشان در مدت اشتغال خود در دانشگاه شیراز چه در سمت رئیس بخش ریاضی یا دانشکده مهندسی و چه در سمت معاون آموزشی و پژوهشی دانشگاه، نظام جدید دانشگاهی را که مبتنی بر آموزش و پژوهش باشد به جامعه علمی ایران معرفی کرد. وی در جذب استادان جوان، اعطای فرصت‌های مطالعاتی، خرید کتاب و مجله و خلاصه هر چیزی که لازمه یک دانشگاه کامل بود درنگ نمی‌کرد.

استاد در بهمن ۱۲۹۱ در تهران به دنیا آمد و پدر و مادرش از نواده‌های میرزا کوچک وصال شیرازی و محمد مهدی ارباب اصفهانی بودند. شرح زندگی جالب او به قلم خودش در خبرنامه انجمن ریاضی در اردیبهشت ۱۳۷۵ آمده است. دیپلم متوسطه خود را در سال ۱۳۱۱ از مدرسه فرانکو پرسیان تهران گرفت و سال بعد برای تحصیل در رشته برق عازم پاریس شد. وی نهایتاً به رشته ریاضی روی آورد و لیسانس و دکترای ریاضی خود را در سال‌های ۱۳۱۶ و ۱۳۱۹ از دانشگاه‌های سوربن فرانسه و ژنو سویس دریافت کرد. تا سال ۱۳۴۱ با رتبه‌های دانشیاری تا استادی در دانشگاه تهران خدمت کرد و به قصد افکندن طرحی نواز این سال به دانشگاه شیراز که عزم نوگرایی داشت، منتقل شد. از همان آغاز کار در دانشگاه شیراز با آوردن استادان محقق و جوان باب پژوهش و مقاله‌نویسی را در ریاضیات ایران باز کرد و دو سال بعد با پذیرفتن ریاست دانشکده مهندسی همین تحولات را در آنجا به وجود آورد و بالاخره از سال ۱۳۴۴ در سمت معاونت آموزشی و پژوهشی دانشگاه به آرزوهای خود در ایجاد یک دانشگاه پیشرو جامعه عمل پوشاند. از سال ۱۳۴۷ سمت ریاست کتابخانه‌های دانشگاه شیراز را برگزید تا در سال ۱۳۵۶ رسماً بازنشسته شد.

یکی از اقدامات مهم ریاضی که در زمان فعالیت وی در دانشگاه شیراز اتفاق افتاد برگزاری اولین کنفرانس ریاضی کشور در سال ۱۳۴۹ و تشویق ریاضی‌دانان ایرانی به تشکیل انجمن ریاضی بود که در سال ۱۳۵۰ تحقق یافت. او عضو هیأت مؤسس انجمن و عضو شوراهای اجرایی آن در دوره‌های اول و دوم بود. همو پیشنهاد کرد که نام بالاترین مقام انجمن را منشی بگذارند تا عنوان «رئیس انجمن ریاضی ایران» و سوسه‌ای برای شهرت طلبان نگردد و تجربه ناخوشایند انجمنی دیگر تکرار نشود.

در سال‌های ۱۳۵۶ تا ۱۳۵۸ دبیر اجرایی اولین فرهنگستان علوم ایران و مسئول راه‌اندازی کتابخانه آن شد و از سال ۱۳۶۰ حدود ۲۰ سال از عمر خود را در گروه ریاضی، آمار و کامپیوتر مرکز نشر دانشگاهی گذراند. فقط نگرانی از کهولت او بود که خانواده‌اش را مصمم ساخت تا از ادامه کار وی در مدیریت، ترجمه، تألیف و یا

نقش انجمن‌های علمی در توسعه علمی کشور

در اردیبهشت ماه گذشته همایشی تحت عنوان «همایش پیشرفت و توسعه علمی کشور در برنامه پنجم» تشکیل شد، هدف عمده این همایش تبیین نقش انجمن‌های علمی در اجرای برنامه پنجم توسعه کشور و توسعه علمی بود.

پیشینه تأسیس انجمن‌ها در جهان به گذشته دور برمی‌گردد، مثلاً به زمانی که فلاسفه و دانشمندان و علما برای انجام مباحثات علمی دور هم جمع می‌شدند. به تدریج این محافل علمی تبدیل به نهادهای مردمی و غیردولتی شدند و در واقع به صورت نهادهایی درآمدند که هم‌اکنون بخش عمده‌ای از گسترش و توسعه دانش و فناوری به دوش آنهاست. مروری کوتاه در مورد انجمن‌های علمی در کشورهای جهان، نقش عمده آن‌ها را نشان می‌دهد. در بعضی از کشورها، انجمن‌های علمی حلقه اتصال صنعت و دانشگاه هستند. در بعضی دیگر، مصوبات انجمن‌ها به عنوان قانون و راهکار توسعه به دستگاه‌های اجرایی دیکته می‌شود، یا انجمن‌ها به عنوان حلقه اتصال نهادهای علمی کشورهای مختلف تلقی می‌شوند. مثلاً، در ژاپن انجمن‌های تخصصی بزرگترین نقش را در تبادل اطلاعات بین دانشگاه‌ها، دولت و صنایع به عهده دارند، انجمن‌های علوم در مورد مسائل مربوط به علوم به دولت مشاوره می‌دهند.

انجمن ریاضی ایران اولین انجمن علمی کشور است که در سال ۱۳۵۰ تأسیس شده است. هم‌اکنون بیش از دویست انجمن در پنج گروه در کشور فعالند.

هدف اصلی این همایش، به‌طوری که اشاره شد، تبیین نقش انجمن‌ها در قانون برنامه پنجم توسعه کشور، از طریق داشتن نقش مؤثر در سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها، مشاوره در اجرای طرح‌های گوناگون علمی و فناوری و بالاخره ارزیابی کمی و کیفی فعالیت‌های علمی و صنعتی است.

بدون شک، انجمن ریاضی ایران، با توجه به تجربه طولانی فعالیت‌های خود می‌تواند نقش ارزنده‌ای در توسعه دانش ریاضی به عنوان زیربنای اصلی علوم و فناوری ایفا کند. تدوین سیاست‌های کلان و عملیاتی کردن آن‌ها مستلزم ظرفیت‌های ویژه‌ای است، یکی از این ظرفیت به کارگیری و استفاده از تمام ظرفیت‌های علمی و به‌ویژه استفاده از نیروها و مدیران کارکشته از یک سو، و جوانان نخبه از سوی دیگر است. انجمن ریاضی ایران توانایی استفاده از این نیروهای کارآمد را در کارنامه خود ثبت کرده است. بدون شک اگر این فضا وسیع‌تر شود و امکانات مورد نیاز در اختیار قرار گیرد این انجمن می‌تواند در آینده در جهت رفع چالش‌های گوناگون و کمک به برنامه‌ریزی تخصصی دستگاه‌ها و مؤسسات اجرایی مرتبط در ارتقای ریاضی کشور گام‌های مؤثرتری بردارد.

علیرضا مدقالچی

رئیس انجمن ریاضی ایران